

Maatschappelijke stage in 2015

Voorbij of nieuwe kansen?

Maatschappelijke stage (MaS) is vanaf schooljaar 2015-2016 niet verplicht. Veel scholen en organisaties zijn echter overtuigd van het belang om leerlingen kennis te laten maken met- en een bijdrage te laten leveren aan de maatschappij door het verrichten van vrijwilligerswerk.

Daarom willen wij onderzoeken of er mogelijkheden zijn om door te gaan met een andere vorm van MaS, zodat de leerlingen toch de gelegenheid krijgen kennis te maken met het vrijwilligerswerk.

Formele aspecten

Eind oktober, rond het bekend worden van het voornemen de verplichte MaS niet door te laten gaan met ingang van 2015/2016 is een brief van OCW aangekondigd, waarin meer details over de consequenties van het besluit zouden worden beschreven. Deze brief was in eerste instantie aangekondigd te verschijnen in december 2012. Maar in maart 2013 is de brief er nog steeds niet. Voor zover bekend is komt de brief nu 'in het voorjaar'.

Toch zijn er al een aantal zaken bekend:

- De gemeenten worden tot 01-01-2015 gefinancierd om te MaS te organiseren.
- De scholen worden tot einde schooljaar 2014-2015 gefinancierd om de MaS te organiseren.
- Vanaf schooljaar 2015-2016 is MaS geen verplicht onderdeel meer voor de eindexamenkandidaten. Dat betekent dat alleen voor de vmbo leerlingen die in het schooljaar 2011-2012 begonnen zijn de MaS als verplichting voor het eindexamen geldt. Zij doen eindexamen in juni 2015.
- MasXpress blijft in ieder geval tot zomer 2015 actief. Wat er daarna met de vacaturebank gebeurd is afhankelijk van de dan ontstane situatie.

Wat is het belang?

De gehele samenleving heeft baat bij actieve betrokkenheid van jongeren bij allerlei aspecten en activiteiten in de (lokale) samenleving.

Belang van de leerlingen:

- Mogelijkheid hun horizon te verbreden.
- Ervaren dat zij zelf een positieve bijdrage kunnen leveren aan de samenleving.
- Ontvangen waardering voor hun vrijwillige inzet.
- Levert een grote bijdrage aan de persoonlijke ontwikkeling en het ontwikkelen van specifieke vaardigheden van de leerling.

Belang van de school:

- Mogelijkheid om je als school te profileren en het sociale karakter van de school te benadrukken: school midden in de maatschappij.
- Goede buitenschoolse leerervaringen van leerlingen.
- De MaS kan deel uitmaken van de burgerschapsopdracht van de school en hierdoor voldoet de school aan wettelijke verplichting.
- Breder netwerk en verbetering contacten en meer verbondenheid met buurt en wijk.

Belang van de gemeente:

- Aantal vrijwilligers loopt terug en vergrijs, daarom in de toekomst grote behoefte aan jonge nieuwe vrijwilligers. Jongeren vormen een grote kweekvijver voor toekomstige vrijwilligers.
- De MaS past in Sociaal Beleid, Burgerparticipatie en bij de Transitie Jeugdzorg en de ontwikkelingen naar Passend Onderwijs.

- Vrijwilligerswerk via de MaS is een effectieve (goedkope) manier om veel jongeren structureel te laten participeren binnen het vrijwilligerswerk in de gemeente.
- Gemeenten kunnen zich profileren met grote evenementen waarbij de hulp van (jonge!) vrijwilligers onontbeerlijk is.
- MaS kan een rol hebben in het beleid op vroegtijdig schoolverlaters. Naast een zinvolle dagbesteding en leer- en ervaringsplek kan MaS een opstap zijn voor het alsnog afronden van een opleiding.

Belang van de maatschappelijke organisaties:

- Jonge vrijwilligers brengen een frisse wind in de organisatie.
- Bekendheid van de organisatie onder jongeren vergroten.
- Aanboren van een nieuwe doelgroep en hierdoor andere c.q. meer activiteiten mogelijk.

Er is dus een gezamenlijk belang om te onderzoeken welke mogelijkheden er zijn de MaS in een of andere vorm voort te zetten.

Het vervallen van de verplichting om de MaS in het curriculum op te nemen, biedt ook ruimte:

- De beperkende factoren in de Arbowetgeving t.a.v. de MaS vervallen en hierdoor zijn er meer mogelijkheden de leerlingen te betrekken bij vrijwilligerswerk
- De wettelijke criteria en kaders voor de MaS vervallen en hierdoor zijn er meer kansen om vrijer te denken over de vorm waarin de MaS voorgezet zou kunnen worden.
- 30 uur MaS tijd is onderwijstijd. Scholen moeten hier dus nieuwe invulling aan geven: 30 uur lesgeven is duurder dan 30 uur een vorm van buitenschools leren (MaS) organiseren.

Mogelijkheden – kansen

De kracht van de MaS is dat de leerlingen de school uitgaan en de samenleving ingaan en in contact komen met andere mensen. Ze gaan met hen samenwerken en zijn betekenisvol bezig. Het zou een gemiste kans zijn wanneer scholen, door het loslaten van de oude MaS-doelen, weer terug vallen op uitsluitend MaS-achtige activiteiten zoals goed-doel-dagen, een sponsorloop of b.v. klassikale activiteiten ihkv natuurbehoud. Op zich prima activiteiten, maar je mist hierin het directe contact met de mensen in de samenleving.

Het verdient de aanbeveling om de term “maatschappelijke stage” tzt los te laten. Dat zou verwarring wekken, de aanduiding MaS kan heel goed vastgehouden worden, maar dit heeft dan een andere betekenis gekregen, n.l. MaS is **Maatschappelijk Sterk**.

Jongeren worden **Maatschappelijk Sterk** door Vrijwilligerswerk!

Welke mogelijkheden zijn er en dienen nader onderzocht te worden?

Voor de scholen:

- MaS in het kader van burgerschapsonderwijs. Burgerschapsvorming is sinds 2006 een verplicht onderdeel van het curriculum: de scholen zijn wettelijk verplicht een bijdrage te leveren aan actief burgerschap en sociale integratie. De inspectie spreekt over een “oefenplaats voor burgerschap” en hier liggen kansen voor de MaS.
- Laat de MaS aansluiten bij de oriënterende - en snuffelstages van de leerlingen. Zij kunnen ook vrijwilligerswerk op de stageplek uitvoeren.
- Laat de MaS aansluiten bij beroepsstages: b.v. naast beroepsactiviteiten ook vrijwilligersactiviteiten op de stageplek uitvoeren. MaS kan ook een beroepsoriënterende functie hebben.
- Vrijwilligerswerk in het kader van het vak sport. B.v. helpen bij organiseren sportdag voor mensen met een beperking of een sportdag voor basisscholen, straatvoetbaltoernooi mee helpen te organiseren, Wii middagen organiseren voor ouderen enz.

- Vrijwilligerswerk in het kader van andere vakken, b.v. project "levensverhalen" bij maatschappijleer, mobieltjesproject voor ouderen.
- Wijkgerichte activiteiten: b.v. boodschappenprojecten voor ouderen in de buurt van de school, sneeuwruimen bij zorgcentra, de buurt / ouderen uitnodigen bij schoolactiviteiten zoals musicals, kerstvieringen enz.

Voor de gemeenten:

Gemeenten zijn/worden verantwoordelijk voor een groot aantal taken in het sociale domein. De beweging die al is ingezet met de invoering van de Wmo wordt hiermee doorgezet. Deze decentralisaties en transities gaan gepaard met forse bezuinigingen. Vrijwillige inzet zal dan van groot belang zijn om dit proces te laten slagen.

Er zijn drie transities in het sociale domein waar de mogelijkheden moeten worden onderzocht in hoeverre jongeren ihkv de MaS hier een rol in kunnen spelen:

- Begeleiding AWBZ – WMO
- WWnV > participatiewet
- Transitie jeugdzorg en de ontwikkelingen t.a.v. passend onderwijs

Verder dient onderzocht te worden in hoeverre de MaS een bijdrage kan leveren aan activiteiten ihkv het wijkgericht werken.

Elke gemeente heeft baat bij betrokken jongeren en de actieve betrokkenheid van scholen om zoveel mogelijk jongeren te enthousiasmeren voor vrijwilligerswerk.

De school is de vindplaats van de jongeren en daarom is het van groot belang dat er samengewerkt wordt tussen scholen en gemeenten. Vrijwilligerswerk via de scholen is voor gemeenten een relatief goedkope manier om veel jongeren te laten participeren binnen de gemeente.

Tot slot

Tot 2015 is de financiering van de maatschappelijke stage voor zowel gemeenten als scholen gegarandeerd. Dat betekent dat er vol enthousiasme wordt doorgegaan met het organiseren van de maatschappelijke stages. We gaan door met het zoeken naar leuke en boeiende vrijwilligersactiviteiten voor de leerlingen. We blijven de doelen van de MaS volledig ondersteunen en we willen de jongeren graag kennis laten maken met het vrijwilligerswerk. In de regio Nijmegen betreft dit zo'n 3000 leerlingen per jaar.

De stuurgroep Mas wil de komende tijd graag in gesprek met alle bij de MaS betrokken partners om samen te bekijken, en creatief de mogelijkheden te onderzoeken hoe wij het goede van de MaS in de toekomst kunnen behouden voor zowel de leerlingen alsook voor de samenleving.

Tot dusver is de kracht van MaS de *gezamenlijkheid* geweest: Alle VO scholen in de regio Nijmegen, vrijwilligerscentrales en de gemeenten werken samen om de MaS goed te organiseren. Die gezamenlijkheid verhoogt de efficiëntie en is daarom voor alle partijen aantrekkelijk, ook vanuit financieel oogpunt. We stellen dan ook voor om in gezamenlijkheid het gesprek te voeren met vertegenwoordigers van gemeenten, van de scholen en de vrijwilligerscentrales (makelaars) om de mogelijkheden te onderzoeken en de voorstellen nader uit te werken.

De afgelopen jaren heeft de overheid veel geïnvesteerd om de maatschappelijke stage op te zetten. Het is enorm zonde én kapitaalvernietiging om na alle investeringen nu te stoppen. We hebben bereikt dat jongeren kennis maken met het vrijwilligerswerk, zich inzetten voor onze samenleving zonder dat er een financiële beloning tegenover staat. Dit is een langdurig en duurzaam proces dat een mentaliteitsverandering vraagt van jong én oud. Dankzij de inzet van alle bij de MaS betrokken partners is dit proces goed op gang gekomen. Dit proces mag niet gestopt worden. Zeker in een tijd waarin de overheid een toenemend beroep doet op vrijwilligers om zich in te zetten voor een leefbare samenleving.

Wetsvoorstel

In het zeer recent verschenen wetsvoorstel (15 mei 2013) waarin de beëindiging van de verplichting wordt geregeld wordt ruimte gegeven om in onderwijstijd vrijwillig met de Mas

03-05-13

door te gaan, passend binnen de onderwijsvisie van de school. Als voorwaarde is geformuleerd dat er minimaal 30 uur aan besteed wordt en dat er een stagecontract moet zijn. Deze duidelijkheid is belangrijk en het scheidt mogelijkheden om leerlingen in contact te laten blijven met het vrijwilligerswerk.

Namens de stuurgroep Mas Zuidoost Gelderland,

met vriendelijke groet,

Marij van Deutekom
Directeur Havo Notre Dames
Vertegenwoordiger vanuit besturen VO Nijmegen

Mirjam Kaptein
Directeur Vrijwilligerscentrale Nijmegen
Vertegenwoordiger makelaars MaS